

มูลนิธิ
หอศิลปวัฒนธรรมแห่งราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย
RAMA IX ART MUSEUM FOUNDATION

เลขที่ 11 ถนนพหลโยธิน แขวงสี่พระยา
เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500
Tel. 235-9285-9 Fax. 235-9285

นิทรรศการผลงานจิตรกรรมและภาพพิมพ์
Rama IX Art Museum Foundation

วิบูลย์ ลีสุวรรณ

ณ หอศิลป์ พีระศรี
4-30 ตุลาคม 2526

THE FIRST SOLO EXHIBITION OF PAINTINGS & PRINTS BY

VIBOON LEESUWAN

AT THE BHIRASRI INSTITUTE OF MODERN ART
Bangkok
Thailand
4-30 October, 1983

30L-0606-10-1983
B-CAT-2-0284

โครงการเฉลิมพระเกียรติ
ศิลปวัฒนธรรมแห่งราชภัฏวชิราวุธวิทยาลัย

ปรีตยบันศิลป์

น. ณ ปากน้ำ

Rama IX Art Museum Foundation

ศิลป์ มิใช่ปัจจัยสี่ ในการดำรงสมณเพศให้
บริสุทธิ์ เพื่อคงอยู่ได้, หรือที่ถูกก็คือความต้องการขั้น
มูลฐานของมนุษย์

ศิลป์ มิใช่ องค์กมลของธรรมชาติ

ศิลป์ มิใช่ มรคา อันนำไปสู่ อายะตะนะนิพ-
พาน

ศิลป์ มิใช่ ตัวรู้ หรือปรัชญา

ศิลป์ มิใช่ อะไรสักอย่าง แม้สิ่งเป็นเทหวัตถุ
จำนวนหมื่นอสงไขยที่แกว่งกว้างในความเป็นอาจิน-
ไตย ของจักรวาล

แต่.....

ศิลป์ ก็คือสิ่งที่หล่อเลี้ยงหัวใจของสัตว์โลก, ยาม
วิบัติ ทูรนาทุรา ยศิลป์ จะคือน้ำทิพย์ชะโลมใจ, ถ้าสัตว์
สกุลสูงเช่นมนุษย์ จะบรรเทา หรือดับสิ่งอันเป็นอนิฆา-
รณณ์ ได้ด้วย ถ้าพรรณาของเชกอฟ หรือ เอมีลโซล่า, หรือ
ด้วยความเสนาะของดุริยางค์อันสุขุมลุ่มลึกที่แว่วกังวาน
ในโสตประสาท หรือด้วยสีอันสะอาดประณีตผสมกันอย่าง
ลึกซึ้ง บนแผ่นผ้าใบของปอลโกแคง หรือของโมนาร์ก,
หรือด้วยประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ส่วนสัตว์ตระกูล
ต่ำก็คงพอใจในสีสะอาดของบุปชาติและสำเนียงผสาน
ของจักจั่นเรไร และลงใน อันรวรินริน ๆ ในอากาศ

หากไม่มีศิลป์, และมนุษย์ไม่มีโอกาสเขียนลง
บนผนังถ้ำ อ้อลัมมิร่า หรือเขาไม่มีโอกาสสลักเสลา
รูปเคารพอันพอใจ หรือตกแต่งเกหะสถาน แม้กระ-
ทั้งจะบำรุงบำเรอใจด้วยสุนทรีย์ะศิลป์อื่น ๆ แม้ละ
เขาย่อมมีสภาวะพิกลพิการทางจิต คงสำแดงแต่ความ
ป่าเถื่อน สร้างแต่ความร้าวฉาน หรือมีจะนั้นก็คง
แขวนโตงเตงอยู่บนเส้นเชือกด้วยการอวดวินิบัติกรรม
ศิลป์ต่างหากที่คือเพื่อนใจในยามที่มนุษย์ปลอดจาก
การ กิน, นอน, และสืบพันธุ์

ครวณา น้ำตก, ฟองคลื่น, ความเขียวขจีมรกต
และนาถสวาทของห้วงมหรณพ, ความแดงฉ่ำประ-
ดุจดอกรกฟ้า, ความเหลืองละออละม้ายไปทางทองสี
ดอกบวบ, ความเป็นประกายของอัญมณี, และสีสัน
อันจรรโลงใจคลุกเคล้ากับกลิ่นสุคนธ์ของลดาวัลย์,
ความพิลาศพิไลลาวัณย์ในลีลาของสัตว์โลก, ความนึ่ง
ลึกสงบสงัดของไพรพฤกษ์, ความกระจัดริบรอบ
บางของกลีบบุปผชาติดิ้นพืช ที่หลบซ่อนตัวอยู่ข้าง
โศดหินสีคล้ำ และชะอุ่มด้วยตะไคร่น้ำสีเขียวดิบ,
ความใสของหยดน้ำค้างที่พร่างพรายเสมือนเพชรที่
เกาะบนใบแมลงมุม, กลิ่นของดอกกฤษณาที่เล็กเท่า
ปลายนิ้วก็้อย แต่ลำต้นมหึมาสูงทมน้ำหลบซ่อนอยู่ใน

ป่าอันชื้น, ความใสสว่างของดาวโอสรีในยามอรุ-
โนทัย, ความนิ่งสนิทไม่ขยับเขยื้อนของดาวยอดจุฬา-
มณี ที่มีมวลดาริกาทำปัจจุบันการอยู่โดยรอบ

ความกระสัน, ความหลงในตัณหาและอุปาทาน
และแม้ความงาม ความบันเทิง จรุงใจอันเกิดจากวิสัย
ของธรรมชาติ

ถูกแล้ว มิใช่ปรัชญา เพราะปรัชญาจะต้องมี
องค์ประกอบสัมพันธ์กันด้วยเหตุและผล ด้วยการ
วินิจฉัยและแทงทะลุในปัญญากับความลึกล้ำต่าง ๆ

สิ่งที่นอกเหนือเหตุ และผล, ตัวปัญหาและการ
ขบปัญหาสิ่งนั้นท่านว่าคือ อำนาจที่สัมผัสรับรู้ของ
อายะตะนะ อารมณ์ที่อาจมีเวทนารับรู้ได้ว่า อะไรเป็น
สัพปายะ อะไรไม่เป็น สิ่งนี้คืออภิปรัชญา

มนุษย์เหมือนกับสัตว์ที่มีเวทนาในความงาม แต่
มนุษย์ก็แตกต่างกับสัตว์ที่เวทนาในศิลปะ, เพราะศิลปะ
จำกัดแหวดวงไว้ว่าต้องเป็นผลิตผลของมนุษย์แท้ ๆ
มนุษย์ทำศิลปะ แต่สัตว์โลกอื่น ๆ ไม่อาจสร้างศิลปะ

ดูออกจะขบขย้อ

ความงามที่เกิดจากธรรมชาติ กับศิลปะ คือเส้น
ตรงสองเส้นที่ขนานกันไปโดยตลอด

ความงามของลวดลายของเปลือกหอย, ความ
สลักเสลาของเลขาที่อ่อนนุ่ม ประกอบด้วยน้ำหนัก
ดูคล้ายจิตรศิลป์บนแผ่นศิลาที่เอามาขัดเกลารียบ,
ความงามของดอกไม้ที่แผน ตลอดจนเสียงอันจับใจ
ของนกในดงเกล และดูเหวที่แว่วกังวานในยามอรุณ
เบิกฟ้า

ท่านว่ามีศิลปะ มันคือสัญชาตญาณ, คือธรรม-
ชาติ

หากว่ามนุษย์จำลองเสียงของ มัสยา ที่ผุดขึ้น
ผิวน้ำ เป็นจังหวะกับเสียงหึ่ง ๆ ของเหล่าภูมริน และ
จังหวะจะโคนของน้ำไหล นั่นคือศิลปะ

เพราะมนุษย์จะจำลองสักเท่าไร จะเขียนภาพ
ทิวทัศน์ประณีตแค่ไหน ก็อดที่จะใส่ใจลงไปแทรกซึม
เสียมิได้ เจกเช่นโคโรที่เห็นความนิ่งของต้นไม้ แต่
ลมที่ลู่ปลิวส้านกับสายหมอกบาง ๆ ทำให้เหมือน

ว่า พฤษภาเหล่านั้นจะพลอยเรียงระบำไปกับปัจจุสมัย
ของวาระแรกเริ่มของทิวาวาร

มนุษย์อาจจำลองความงามที่สุดของอิสตรี เป็น
วันัสเดอไมโรที่บันลือโลก บุรุษอาจจะเขียนภาพ
โมนาลิซา ผสมผสานกับความฝันและเสียงดนตรี หรือ
แม้แว่นก้อจะเห็นดารา ท่ามกลางวิหวากาสมุนกว้าง
ในยามราตรี และต้นไซเปรส สีมืด ๆ ก็บิดเบี้ยวไป
พร้อมกับภูเขาเป็นสัญลักษณ์ของความอดยาก ความ
รันทดและเศร้าหมอง

เหล่านี้คือ อารมณ์ในศิลปะ

และศิลปะที่เดิมเป็นเพียงแต่รูป กลับสำแดงภาวะ
เป็นนาม, เป็นความหวานไหว, ความจรโล่งใจ, ความ
รัก, ความหน่ายในรูปทรง

ศิลปะหนีจากรูป จากความงามในรูป ความงาม
ที่อาศัยธรรมชาติเป็นแม่แบบ

มาเป็น

สิ่งที่แสดงอารมณ์ ในความไม่เป็นสำของรูป
ความฉีกขาดแตกทำลาย จากอนุสติของความทรงจำ
ใน สิ่งอันระยำยับซึ่งเป็นผลจากสงคราม

อารมณ์อันอ่อนไหว ได้เป็นกระดาชขับ แล้ว
ถ่ายดอนออกมาเป็นรูปของความกนึ่ง

จากรูปที่เคยนิยม เสพย์สมกันแต่เส้นที่สวยงาม
มากมายเป็นนิรรูป

จากนิรรูป กลายเป็นรูปมนโคติ

จากรูปแห่งมนโคติ กลับกลายเป็นรูปของนาม
หรือนามธรรม

ความไม่สวย กลายเป็นความสวย

ความสับสน หลุกเล้ากับความไม่มีแก่นสาร
และภาวะของวิชาได้ล่องพันมาสู่สังขธรรม

นั่นคือ โลกทิพย์ของศิลปะ

แล้วก็ขอยลงมาเป็นจังหวะ, ช่องไฟ, และน้ำ-
หนัก

ไดอะรอสกิโร ที่เป็นผู้กำกับ เอาสี่เป็นตัวละ-
คอน และความพอดีของพื้นที่คือฉาก

และนี่คือ ศิลปะแห่งปรตยุบัน จันนี้แล

นิทรรศการผลงานจิตรกรรม

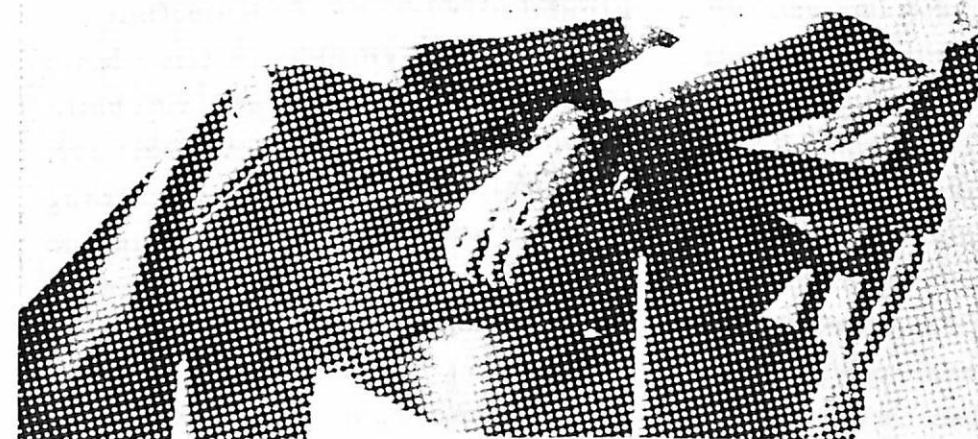
และภาพพิมพ์

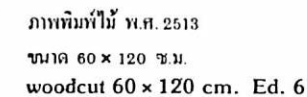
ณ หอศิลป์ พีระศรี กรุงเทพฯ

นิทรรศการผลงานจิตรกรรมและภาพพิมพ์ครั้งนี้ นับเป็นการแสดงเดี่ยวครั้งแรก โดยคัดเลือกผลงานภาพพิมพ์และจิตรกรรมที่สร้างขึ้นระหว่างศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร และที่ทำงานราชการอยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม ได้คัดเลือกผลงานจำนวนหนึ่งมาแสดง เพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจได้เห็นวิวัฒนาการและขั้นตอนการทำงานในช่วง 12 ปีที่ผ่านมา

Rama IX Art Museum Foundation

๕. การทำงานในระยะที่ 2 ได้ทดลองทำภาพพิมพ์หิน (lithography) ชิลค์สกรีน (silk screen, serigraphy) ด้วย ซึ่งปรากฏว่าเทคนิคชิลค์สกรีนเป็นเทคนิคที่สามารถแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดได้ตรงตามต้องการมากกว่าเทคนิคอื่น ๆ และสามารถทำได้รวดเร็วกว่าเทคนิคอื่น จึงได้ค้นคว้าหาเทคนิคการพิมพ์ชิลค์สกรีนจำนวนมากมาย ในที่สุดก็พบว่า การใช้เทคนิคธรรมดา ๆ โดยพิมพ์สีผ่านแผ่นผ้าไหมให้เกิดรูปโดยตรง และอาศัยเทคนิคบางอย่างประกอบบ้างจะเป็นสื่อในการแสดงออกตามแนวทางของศิลปะได้ดีที่สุด จึงเริ่มใช้เทคนิคนี้เป็นสื่อในการสร้างภาพพิมพ์เรื่อยมา

ภาพพิมพ์หิน พ.ศ. 2515

ขนาด 25 x 30 ซม.

lithography 25 x 30 cm. 1972

ภาพพิมพ์โลหะ พ.ศ. 2515

ขนาด 20 x 20 ซม.

mezotint 20 x 20 cm. 1972

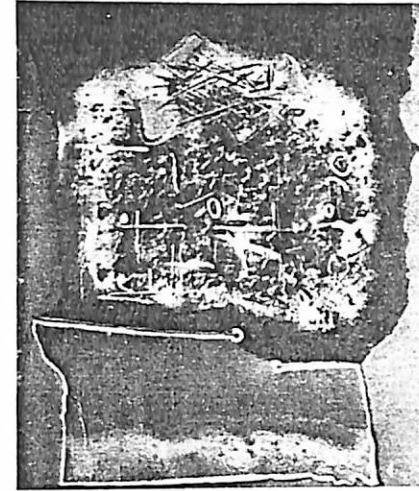

ระยะที่ 3 2516-2519

ระยะที่ 3 นี้ถือว่าเป็นการทำงานศิลปะตามความรู้สึกนึกคิดอิสระพ้นจากการแสวงหาเทคนิค มุ่งแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวเป็นสำคัญด้วยเทคนิคของซิลค์สกรีนเป็นหลัก ผลงานภาพพิมพ์ในระยะนี้เป็นภาพนามธรรมที่ปรากฏออกมาด้วยเส้น สี และพื้นผิว เป็นเรื่องราวของอดีตและร่องรอยของสรรพชีวิตเป็นส่วนใหญ่ หลังจากปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมางานบางชิ้นจะแสดงให้เห็นถึงความใกล้ชิดและความผูกพันกับธรรมชาติ เพราะเป็นงานที่ทำขึ้นในขณะที่ย่านก้อยที่นครปฐม ซึ่งแวดล้อมด้วยต้นไม้ใหญ่ทำให้ความรู้สึกสดชื่น สงบ ดังนั้นสีเส้นที่ปรากฏลงบนแผ่นเฟรมและกระดาษจึงสดใสและเคลื่อนไหวอย่างอิสระ แสดงถึงสภาวะของจิตใจที่รื่นรมย์

แต่ในขณะเดียวกันสภาพชีวิตเริ่มเปลี่ยนแปลงไป มีภาระหน้าที่การงาน การสอนมากยิ่งขึ้น การทำงานศิลปะจึงลดลงและทิ้งช่วงเวลาไปบ้าง แต่ก็มิได้หยุดยั้งเสียทีเดียว ยังคงทำติดต่อกันเรื่อยมาทุกปีมาบ้างน้อยบ้าง และเป็นช่วงที่ได้รับเชิญให้ส่งผลงานไปร่วมแสดงในการแสดงภาพพิมพ์ครั้งที่สำคัญ ๆ ของโลกหลายครั้ง ทำให้เกิดความคิดที่อิสระหลุดพ้นไปจากการประกวดเพื่อรางวัลในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นงานศิลปกรรมแห่งชาติ หรือการประกวดอื่นใดก็ตาม เพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นกลลวง มิใช่สัจธรรม ความคิดเช่นนี้อาจจะมาจากการได้อยู่อย่างสงบท่ามกลางธรรมชาติที่นครปฐมนั่นเอง เป็นการเริ่มต้นของการทำงานในระยะที่ 4 ต่อไป

ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2515
ขนาด 60 x 76 ซม.
serigraphy 60 x 76 cm. 1972

ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2515
ขนาด 40 x 45 ซม.
serigraphy 40 x 45 cm. 1972

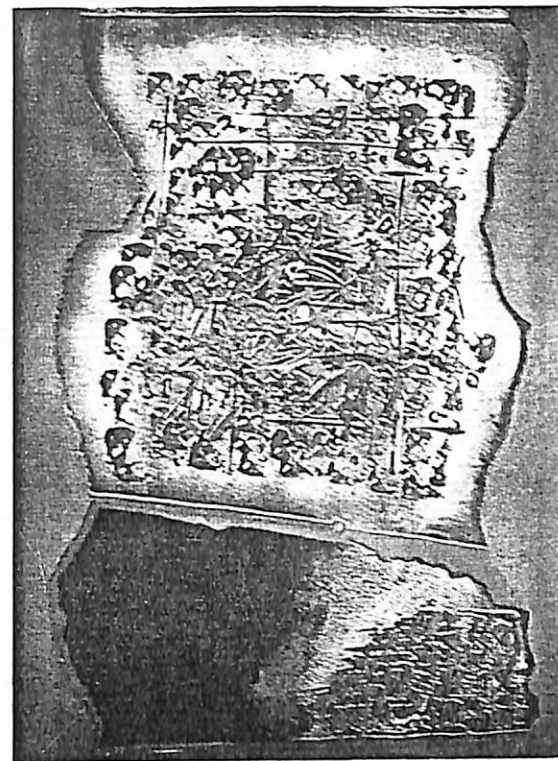
ระยะที่ 4 2519-2526

เป็นช่วงเวลาที่ยึดต่อมาจากความสงบที่พบจากธรรมชาติของนครปฐม ประกอบกับการมีภาระหน้าที่ในการสอน การเผยแพร่ศิลปะไทยจึงเริ่มหันมาค้นคว้าศิลปะไทย และศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้าน อันเป็นที่มาของความมั่นคงใจในการสร้างงานจิตรกรรม ได้พยายามหาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ พร้อมทั้งการสร้างองค์ประกอบในลักษณะที่คล้ายคลึงกับภาพพิมพ์ซิลค์สกรีนเป็นหลัก ผสมผสานกับลักษณะของศิลปะไทย การทำงานจิตรกรรมชุดนี้ จะเห็นว่า เริ่มต้นตั้งแต่แค่การหารูปแบบใหม่ ๆ จากศิลปะไทย หาเทคนิคตลอดจนถึงองค์ประกอบใหม่ งานจิตรกรรมชุดนี้แม้จะยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดก็ตาม แต่ได้รับความสุข ความพอใจอย่างมาก เพราะเป็นงานที่ประสานไปกับการศึกษาค้นคว้าศิลปะไทย และเขียนหนังสือจึงเป็นการทำงานในลักษณะที่เคียงคู่กันไป

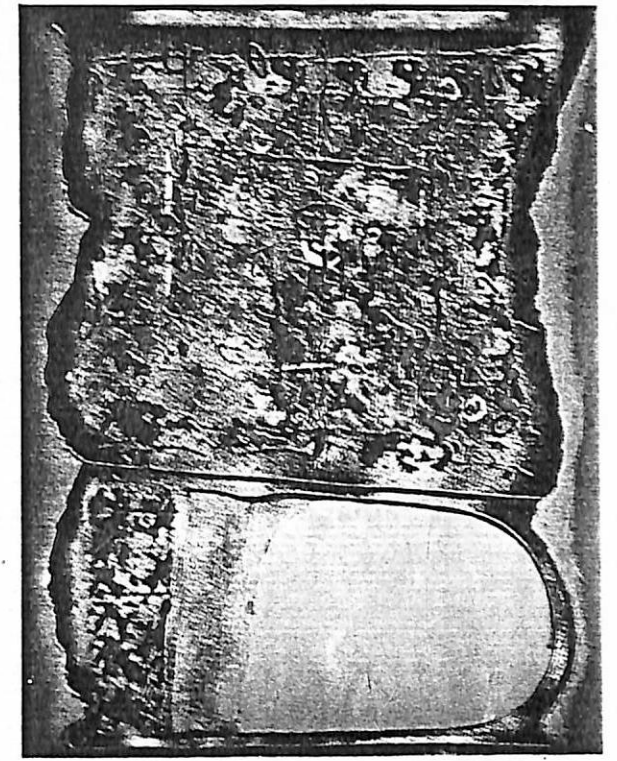
แม้ว่างานจิตรกรรมที่นำมาแสดงครั้งนี้จะมีจำนวนไม่มากนักและเป็นงานที่มีลักษณะของการค้นคว้าทดลอง มากกว่าจะเป็นงานที่สัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์

ก็ตาม ก็เชื่อว่างานเหล่านี้คงจะให้สุนทรียรส ให้ความชุ่มชื้นเบิกบานในจิตใจได้บ้างไม่มากนักน้อย แต่ที่สำคัญการหวนกลับมาของรูปแบบศิลปะไทย โดยเฉพาะศิลปะที่เกี่ยวข้องในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่มุ่งสร้างความสุข สงบ ให้เกิดขึ้นแก่มวลมนุษยชาติด้วยแล้ว คงจะมีลักษณะจิตหนึ่งได้พิจารณาถึงสังขธรรมที่แท้จริงของชีวิตมนุษย์ เพื่อความสงบและสันติสุขร่วมกันโดยมีศิลปะเป็นมรรคาพาเรดำเนินไปสู่ดินแดนอันบริสุทธิ์ สงบ ตามแนวทางของพุทธศาสนา ทั้งหมดนี้เป็นความรู้สึกรักคิดในช่วงหนึ่งของชีวิตที่ยึดถือเป็นขั้นตอนในการทำงานศิลปะ เป็นเวลาสิบปีเศษ และได้คัดเลือกงานส่วนหนึ่งมาจัดแสดงสู่สาธารณะชนอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก นอกเหนือไปจากการร่วมแสดงเป็นบางส่วนในที่ต่าง ๆ มากมายหลายครั้ง การทำงานครั้งนี้มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ แต่ด้วยความศรัทธาในศิลปะและความเชื่อมั่นในการสร้างสรรค์ในสิ่งดีงามเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและวงการศิลปะ ประกอบกับแรงสนับสนุนจากกัลยาณมิตร ที่แสดงออกทั้งกำลังกายและกำลังใจ จึงทำให้งานนี้สำเร็จลงด้วยดี

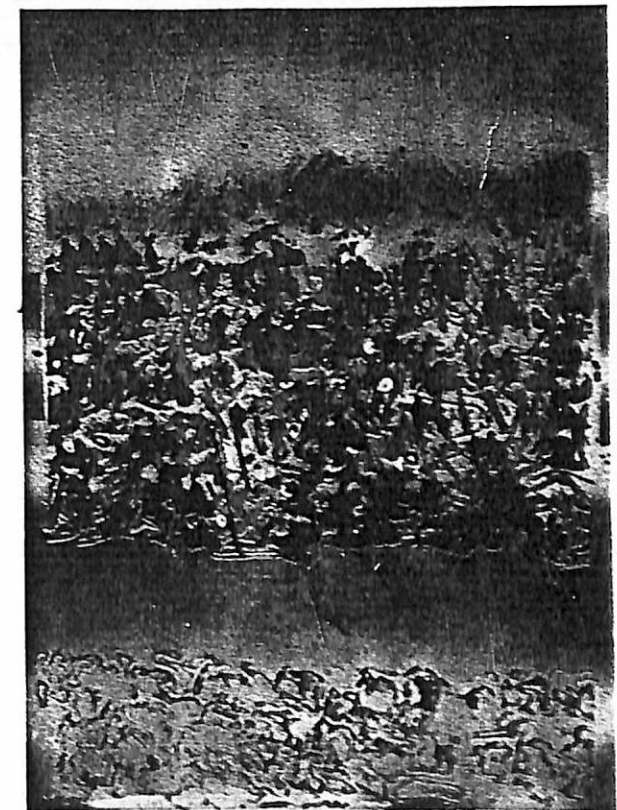
(วิบูลย์ ด้สุวรรณ)

พื้นผิวบนสีน้ำเงิน
ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2515
Texture in Blue, serigraphy 48 x 63 cm. 1972
collection: Mr. Gerard Drouot, France

สีเขียวในสีแดง
ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2515
ขนาด $48\frac{1}{2} \times 62$ ซม.
Green in Red 1972
serigraphy 48 x 62 cm.

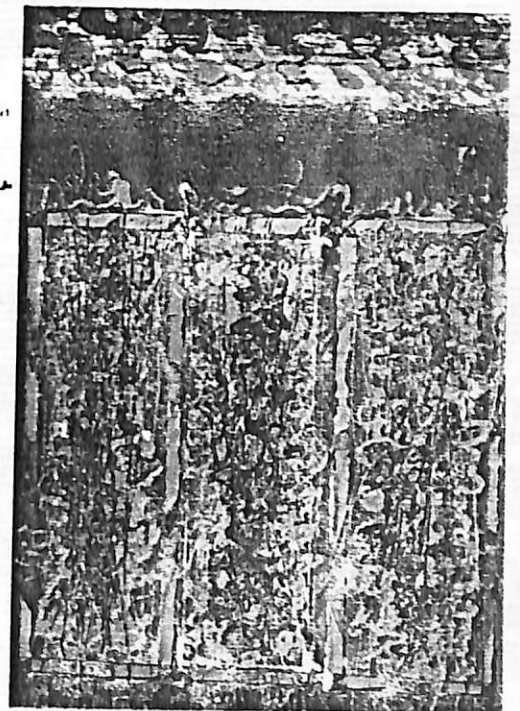
ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2516
ขนาด 48 x 65 ซม.
serigraphy 48 x 65 cm. 1973

Rama IX Art Museum Foundation

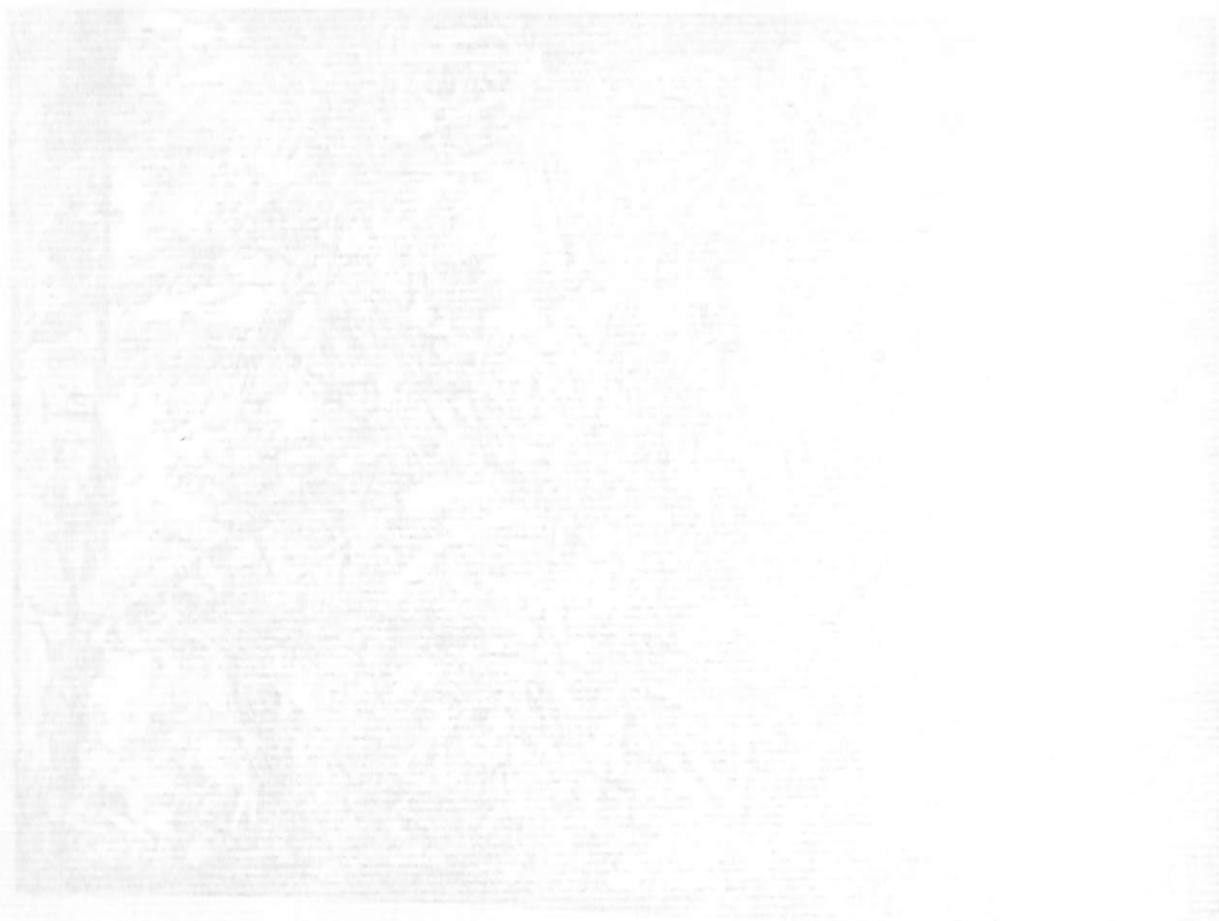
ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2516
ขนาด 45 x 60 ซม.
serigraphy 45 x 60 cm. 1973

ความทรงจำ 3 พ.ศ. 2521 ▶▶
ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน
ขนาด 42 x 60 ซม.
serigraphy 42 x 60 cm.
Collection: Print Council of Australia

ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน พ.ศ. 2516
ขนาด 42 x 63 ซม.
serigraphy 42 x 63 cm. 1973

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

